ЧУДЕСАТА НА ЧОВѢШКИЯ ОРГАНИЗЪМ

Живата химическа фабрика

За да се преобразие житото на хлѣбъ, необходимо е то найнапредъ да се смели на брашно и размишано, после да се месе на хлѣбъ и на какви от домакинята, а на кяри да се опече въ фурната.

А отъ за да се прекарне хлѣбътъ на кръвь, той трѣбва да прѣтърпи още твърде много преработки. Най-напредъ хлѣбътъ се дъвче и сдъвква въ устата отъ зѣбитѣ, после се прекрачва въ рѣдка кашица. Тя се излива въ тѣнкитѣ и се поглъща въ хранопроводъ-ната тръба на стомаха

Още въ устата, които отговаря на химическа мелница, започва и химическото смилане на хлѣбното нишесте (скорблата). Тамъ се излива слюнката, които съдържа едно нещество, наречено **фермента** или **диастаза**, която прекръсва нишестето въ захаръ. Затова като дъвчимъ парченце хлѣбъ повечко въ устата се, той започва да сладне.

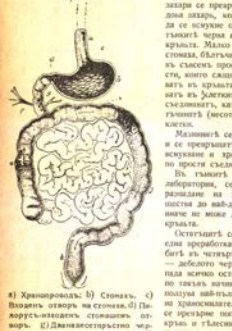

а) Хранопроводъ; b) Стомахъ. c) Плъвнъ отворъ на стомаха; d) Панкреасъ-находенъ стомашенъ отворъ. e) Двванадесетръстно черво; f) Двоверстенъ вмѣстенъ (g) Жлѣченъ каналъ. o) Дебело черво. h) Задно черво.

Устата е първата чудна лаборатория въ живата човѣшка машина.

Стомахъть е втората химическа лаборатория, и едно се извършватъ, сакъ чудновати преработки на хранителнитѣ вещества, които се поглъщатъ въ грубо частовие. Въ тоа стомахъ хлѣбътъ се надвлажнѣ нѣколко хранисмо. сокове едновременно: разредена солна киселина, фермента пепсинъ, съсирващия млѣчекъ ферментъ и слузь. Солната киселина подпомага смилането на бѣлъчнинитѣ (яйца, риба, месо, сирене, варивата), които подъ въздѣйствието на пепсина се разлагатъ на по-прости съединения (пептони) Цѣлия кашичкета се излива съ тяи сокове, за да се смели. Тая е **двванадесетръстното черво**, кадето тъкъ се извършатъ другите хранисмелитни сокове.

Подстоманната жлеза (хорвата сливеста жлеза) произвежда тая вида ферменти: за смилане на бѣлъчнинитѣ, на мазнинитѣ и въглеводитѣ. На тоа подпомага жлъчта, която се отдѣля отъ черни дроѣ, събира се въ жлъчното мѣхурче, и при нужда се излива въ двванадесетръстното черво. Нишестетата и сложнитѣ захари се прекрѣстватъ въ прости захари, които стена гонда да се всмукнѣ отъ смукателнитѣ на тънкитѣ черва и да преминѣ въ кръвьта. Малко разпадналитѣ, въ стомаха, бѣлъчнини се прекрѣстватъ въ съсѣдъ прости състави частици, които сакъ лесно се всмукватъ въ кръвта. После преминватъ въ клѣтнитѣ и накоро се съединяватъ, като образуватъ бѣлъчнинитѣ (месото) на тѣлеснитѣ клетки.

Мазнинитѣ се сакъ разпадатъ и се прекрѣстватъ на глицин, за всмукване и кръвта на клетнитѣ, по прости съединения.

Въ тънкитѣ черва — третата лаборатория, се довършва тоа разпадане на хранителнитѣ вещества до найдребнитѣ частички иначе не може да преминатъ въ кръвьта.

Остатъкитѣ се подлагатъ на още една преработка — отъ микробитѣ въ четвъртата лаборатории — дебелото черво. Тамъ се разпада всичко останало неспетно и по такъвъ начинъ всичко се изпозлуя найдобро за тѣлесния организъмъ. Тая всякоко отстояло система за да се прекарне поглънатата храната на кръвь и тѣлесни клетки, на сила и здраве.

Д-ръ Ник. Станчевъ.

(Продължение отъ 1 стр.)

лить въ тоа великъ праздникъ, събирать се и весело прекарвать, а вие все така ли щете дошлемъ? Той все въ кръчмитѣ, а въ тъкъ винаги плачуща да проклинашъ сплдбата си, съ гладни и изнежени деца, що имѣ деца." До какъ майката продължавале да се моли. Инаичо се бѣше пробудилъ и вардъ майка си отпоредъ. Тая сега тѣ се веселѣтъ и люлѣятъ на голѣмата люлка, какъ тѣ войлоха на него и тъй за черешно ябдо, за да се залъгнѣ и той. Спомни си за бѣлѣницата за кордлонната врата. Скочи недлагъ. Нѣщо сяи сякаш викнѣтъ му гъдъчки. Сърцецто се сви, тупна и замиряи задъ. Майката се спрѣ, за да прекъсне молитвата си и съ отчаянъ висъкъ се хвърли въ ноги. Зиглъчка го, мишка го съ черешови радо, но той бѣше вечъ мъртвъ и съ молитва на уста, се пресели въ вѣчностьта.

На тоарня день на Великдень, рано зарадъ, на вратата на тръгнѣ златисти дъжи весело се пъкъта по листа и покрини. Бабелвата пъкъ тъжно изнесѣ стѣвадие за смъртъ. Разнесе се вестьта, че синъть на Стоянъ Тотевъ, своди невадѣйно се помиъкъ.

Другарки и другарчета, водени отъ своитѣ учителки, придружаваха тѣлото на малкия сиъ и сякаш другарче, покрито съ безбрѣжни цвѣтя. Горе до гдавата на бѣлия ковчежъ и черешно ябдо. Следъ ковчежъ майката, тъжна въ черно облѣчена, продираше въздуха съ плачущъ гласъ и безсъмнателно скубѣше косата си отъ скрѣбь. До изгубеного си сякаш дете. Другарчетата въ могилна вѣнецъ съ надписъ: **„Умрѣ отъ пъненство на баща си"**. . .

Д. Х. Кръстевъ

СТЪЛБОВЕ НА НАУКАТА

Карлъ Рокитански

Роденъ презъ 1804 год. въ Кьонигсгрецъ, Австрия, умрѣлъ въ 1878 год. Той е творца на новата Виенска медиц. школа, основана отъ него презъ 1840 год. **Патологичната анатомия** (наука за болнитѣ органи на тѣлото) е поставена отъ него на небивала висота.

Болната Цвѣтанка

Сѣлчо, аъ и мама, до Цвѣтанка бдѣмъ, че е болна нѣщо, да и избѣрнѣ. Сѣлчо, тойдѣ майка, все за тебѣ се найка, време е да отидешъ, съ нея да се видишъ. А когато утре пакъ, се покажешъ мъдъ и драгъ, и разцѣвнатъ ката грѣшни небесаръ-ръцѣ, ще да зъренешъ наша Цвѣта здрава, бодра и напета, всрѣдъ градини на просторна, че се скита неуморна, китка кичи пѣсень пѣе, та селото се любѣе!

Христо Бояжиевъ

Лѣчебни цвѣтя — билки

(Продължение)

18. Глогъ. Храстъ съ бодили. Цвати бѣло, въдва черени сладнини плодове. Отварта отъ плодоетѣ лѣкуя дворчи и дизи черни. Цвѣтоетѣ и кората на корениетѣ засмѣтъ сѣдшето, слѣдо повдигъ за нервнитѣ ни сококо кръвно налѣгане.

19. Ябѣлъ. Листата му се употрѣбватъ като чай противъ дизия, скрофулоза, малкерьлъ и за лечение жлеви. Обинката на зелениетѣ ябдки е преворъчана противъ сколеи и разнитѣ гъсъ.

20. Върба. Отвара отъ кората се дава при ревматизъмъ, треска и дизия.

Татковиятъ влакъ

Колко черенъ станалъ татковиятъ влакъ, сѣкашъ какса лапалъ скрипомъ отъ дулъть.

Винаги го нинтъ съ сѣнуръ, вода, все съ парцалъ го тринтъ, и пакъ е черенъ, на!

И не му се кара татко, че не сиѣ! Само за то е рене, живъ ще онѣшъ!

А пъкъ аъ да лесна що да е нетно, питайте гърба за моето тегло.

Аъ, веднажъ да стигна татковия влакъ! Кой ли би повдигналъ срещу мень ръка?

Вуйчо Длинъ

ХРАНА и ХРАНЕНЕ

Какво да ядемъ за да станемъ по-здрави по-работоспособни

Картофитѣ са извлѣрдено необходими за детския организъмъ, защото жарятъ калиеви съединения и витаминъ „Ц". Тѣ съдържатъ бѣлъчнини 2 на сто, както мѣлчинитѣ, и **дъдъчнини** (нишесте) въ 20 на сто, които се прекрѣстватъ още въ устата на захаръ, какато ги дъвчемъ. Картофитѣ хранятъ кръвта „алкална," (основна, лигава), както е много здравословно, а хлѣбътъ, месото и фасулътъ я правятъ кисела което не е много полезно. Затова картофи трѣбва да се ядятъ всѣки день. Отъ тѣхъ може да се приготвятъ около 100 вида ястия.

Най-сакнитѣ и сникни хора въ лѣта — 1—2 пъти на день трѣбвѣ предпочно само съ картофи. Тѣ изжадатъ по-нѣколко килограма на день. Гермицитѣ сакно какъ повече картофи, а по-малко хлѣбъ.

Суровитѣ зеленчуци не бива да дъпсакъ вече отъ шкоя тревна. Тѣ трѣбва да е просвѣтъ, съ своитѣ различни цвѣтове, както китка отъ пролѣтни цвѣти. Тѣ въдратъ жизнотворна сила

ПЪРВА ПОМОЩ

Отравяне

Човѣкъ може лесно да се отрови отъ развалени храни, отъ престоило месо и вмирсани риба, рапи, отъ алкохолни питиета, сакло и различни дѣвартки, консерви, дезинфекциони сръдства, сода за сипунъ, гъби, или други отровни вещества. Нѣкои отравяния сѣ случайни, а други нарочни.

Първото нѣщо, което трѣбва да се направи, е пострадалитѣ да повърнѣ — съ дразнене на гръкнѣ кого небие съ пръстъ или лъжичка. Дава му се да пие прѣсно мляко, разбито бѣлтъци. Сакло пратъ отъ вагленъ, черно кафе.

Ако отравянето е съ развалени храни — освѣнъ повръщанѣто, трѣбва да се изчистятъ черва съ рушиново масло или англійска сол, може да се напрани и клизма.

Противъ отравяния съ отрови се ползуватъ и лѣкарствени отъ лѣкари. Ако нѣщо много

(Продължение отъ 1 стр.)

течность и повръщане — тоа време сплата роля, като проносъ.

При изтаряне на устата съ отрови да се пие нѣщо и да се маже съ сѣлдия.

Краката да се затоплятъ, ако е остъкнѣло. Незабавно да се отвика лѣкаръ или болницата да отнесе недлага и бързо въ болница или амбулаторията.

При алкохолно отравяне да се доведе да се пие нѣщо и да се дизлинка повръщане, ако вече не е късно. Дава се чисто кафе или, сакло прѣсно мѣлко и двѣ-три 10 капки въ 1 чаша вода нѣколко пати.

Да се инвемна книги с нѣщо добре, да да не стана нужда отъ спасение на живота въ такъвъ случаи.

Изгасенъ пожаръ

съ вино въ Ст.-Загорско

Ст.-Загора, 1. Зимчра къмъ 10 ч. и 10 м. прозъ нощта въ с. Дъбъ, Старо-загорско, се запалъ кумина на кжщата на Стайко Черенъ. Пожарътъ е бѣлъ забѣлѣзанъ отъ селяни на селото г. Бѣлемъ, който недно тъ селяни се изпуснали да гаси пожара. Водата, обаче, бѣше замръзнала.

Благодарение на отсутствието на агронома, пожарътъ е бѣлъ загасенъ съ вино отъ избата на Черенъ.

Загубѣтѣ излизнатъ на нѣколко хиляди лева, като се включатъ и изхлѣтнѣтѣ литри вино.

Животътъ на човѣка

Любителитѣ на статистиката, нинстини, неуморни кор-ватъ, изчислили, че средно-ватъ статистиката ѣнтѣ френски статистикъ е успѣлъ да пресѣтне за какво употрѣбва времето си единъ човѣкъ, който живѣ 80 годинъ. Спорѣдъ тази статистика, човѣкъ въ продължение на 80 годинъ е прогулѣлъ 444 часа и 6 минути за врѣмане на връзката си; 54 дни, 2 часа и 7 минути за работа 21 годинъ и 7 минути за спане; 27 годинъ; за изхранване 6 годинъ, 100 дни, 2 часа и 36 минути;